

ГАДААД ХУДАЛДААНЫ САРЫН ТОЙМ*

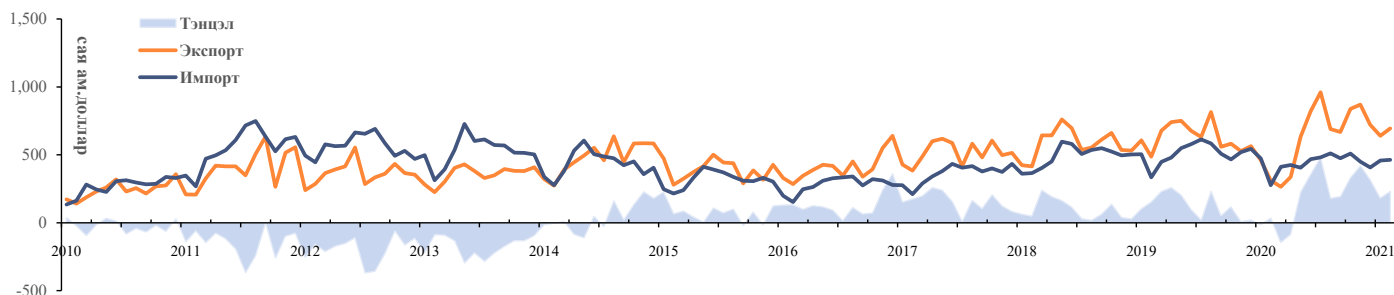
2021 оны 2 дугаар сар

Ерөнхий тойм: Энэ оны эхний 2 сарын гүйцэтгэлээр гадаад худалдааны нийт бараа эргэлтийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 48%-иар буюу 736 сая ам.доллараар өсч 2,257 сая ам.долларт хүрсэн. Үүнд экспорт 73%-иар буюу 564 сая ам.доллараар, импорт 23%-иар буюу 172 сая ам.доллараар тус тус өссөн нь нөлөөлөв. Тайлант хугацаанд худалдааны тэнцэл өнгөрсөн оны мөн үеэс 392 сая ам.доллараар өсч 412 сая ам.долларын ашигтай гарлаа.

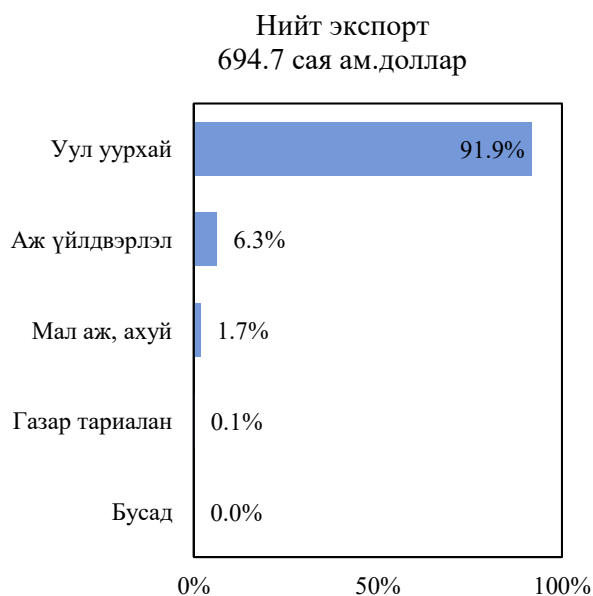
Хүснэгт 1. Гадаад худалдааны гүйцэтгэл /сая ам.доллар/

Төрөл	Жилээр			Эхний 2 сар			Өөрчлөлт	
	2018	2019	2020	2019	2020	2021	2021/2020	
							Дүн	Хувь
Эргэлт	12,887	13,747	12,870	1,111	1,521	2,257	736	48%
Экспорт	7,012	7,620	7,576	607	771	1,335	564	73%
Импорт	5,875	6,128	5,294	504	750	922	172	23%
Тэнцэл	1,137	1,492	2,282	103	21	412	392	

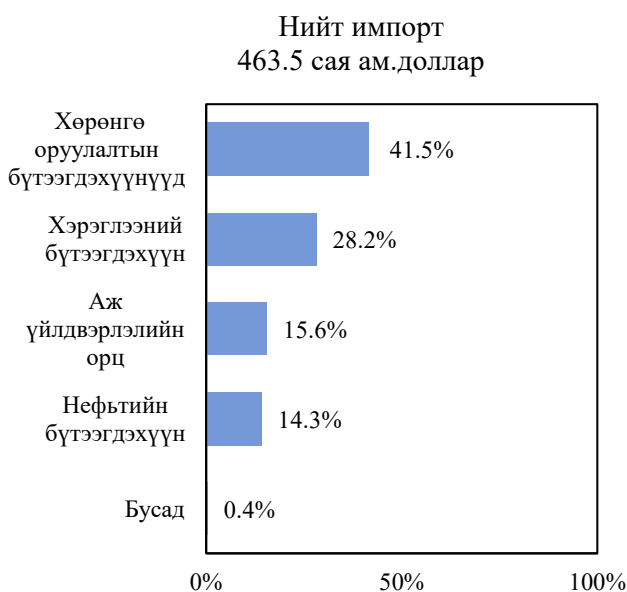
Зураг 1. Гадаад худалдааны гүйцэтгэл /сая ам.доллар/

Зураг 2. Экспортын бүтэц, 2021 оны 2 дугаар сар

Зураг 3. Импортын бүтэц, 2021 оны 2 дугаар сар

*Энэхүү тоймыг ГЕГ-ын "Гадаад худалдааны барааны статистик мэдээлэл"-д үндэслэн, дэлхийн улс орнуудын Төв банкны практикт нийцүүлж, судалгаа шинжилгээний ажлын хэрэгцээнд зориулан боловсруулав.

** Нийт худалдааны дүнгээс дахин экспорт/импорт, боловсруулах бараа, бараа солилцоо, хөрөнгө оруулалтаар нийлүүлсэн бараа, гадаадын зээлийн хөрөнгөөр нийлүүлсэн бараа болон бусад барааг хассан дүн болно.

Экспорт: 2021 оны эхний 2 сарын гүйцэтгэл өнгөрсөн оны мөн үеэс 73%-иар буюу 564 сая ам.доллараар өсч 1,335 сая ам.долларт хүрсэн. Экспорт ийнхүү өсөхөд уул уурхай бүтээгдэхүүний экспортын өсөлт голлон нөлөөлөв. Тодруулбал, нийт экспорт 73%-иар өсөхөд 62 нэгж хувийг уул уурхайн бүтээгдэхүүн, 10 нэгж хувийг аж үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний тус тус бүрдүүлж байна.

Хүснэгт 2. Экспортын гүйцэтгэл, эхний 2 сар /сая ам.доллар/

Төрөл	2019			2020			2021			Δ (2021/2020)		
	Тоо/хэм (мян нэгж)	Дүн	%	Тоо/хэм (мян нэгж)	Дүн	%	Тоо/хэм (мян нэгж)	Дүн	%	Дүн	Өсөлт	% ²
1. Уул уурхай		1,018	93%		719	93%		1,197	90%	478	66%	62%
1.1. Зэсийн хүдэр, баяжмал	229	309	28%	192	219	28%	226	437	33%	218	99%	28%
1.2. Чулуун нүүрс	4,025	332	30%	2,780	229	30%	4,527	447	33%	218	95%	28%
1.3. Боловсруулаагүй нефть	1,011	53	5%	288	17	2%	955	50	4%	33	196%	4%
1.4. Төмрийн хүдэр, баяжмал	1,181	52	5%	1,427	99	13%	1,210	147	11%	48	49%	6%
1.5. Мөнгөжөөгүй алт /кг/	4,665	196	18%	1,556	80	10%	443	26	2%	(55)	-	-7%
1.6. Цайрын хүдэр, баяжмал	25	34	3%	26	36	5%	22	32	2%	(3)	-9%	0%
1.7. Жонош, лейцит, нефелинт	69	23	2%	82	20	3%	125	28	2%	7	36%	1%
1.8. Молибдений хүдэр, баяжмал	1	8	1%	1	7	1%	1	7	1%	(0)	-5%	0%
1.9. Гянт болдын хүдэр, баяжмал	0	0	0%	0	0	0%	0	0	0%	0	-	0%
1.10. Мөнгө /тонн/	0	-	0%	0	-	0%	461	13	1%	13	0%	2%
1.11. Бусад	54	9	1%	22	12	2%	52	11	1%	(1)	-10%	0%
2. Мал аж, ахуй	72	32	3%	49	20	3%	26	28	2%	8	40%	1%
2.1. Амьд мал, малын мах	5	10	1%	1	2	0%	3	6	0%	4	220%	1%
2.2. Арьс, шир	63	3	0%	46	2	0%	20	1	0%	(2)	-61%	0%
2.3. Малын өлөн гэдэс	0	1	0%	0	1	0%	0	3	0%	2	132%	0%
2.4. Ноолуур	1	12	1%	1	13	2%	1	16	1%	2	18%	0%
2.5. Ноос, бусад үс, хялгас	2	5	0%	1	1	0%	2	3	0%	1	117%	0%
2.6. Бусад	0	0	0%	0	0	0%	0	0	0%	(0)	-71%	0%
3. Газар тариалан	11	3	0%	5	2	0%	4	2	0%	0	26%	0%
4. Аж үйлдвэрлэл	74	41	4%	29	30	4%	45	107	8%	77	261%	10%
4.1. Хүнс	6	15	1%	2	5	1%	13	56	4%	51	1113%	7%
4.2. Ноолууран эдлэл	0	6	1%	0	3	0%	0	2	0%	(2)	-50%	0%
4.3. Бусад хувцас, гутал, эдлэл	0	2	0%	1	2	0%	0	1	0%	(1)	-51%	0%
4.4. Уул уурхай	17	14	1%	4	14	2%	31	22	2%	9	65%	1%
4.5. Цахилгаан, электрон бараа	0	0	0%	0	0	0%	0	0	0%	(0)	-87%	0%
4.6. Машин механик, тоног төхөөрөмж, эд анги	0	4	0%	0	5	1%	0	25	2%	20	377%	3%
4.7. Бусад	51	1	0%	23	1	0%	0	1	0%	(0)	-33%	0%
5. Бусад	0	0	0%	0	0	0%	0	0	0%	0	12%	0%
Нийт дүн		1,094		771				1,335		564	73%	

%² - Нийт өсөлтөд оруулсан хувь нэмэр (contribution to growth)

Өнгөрсөн оны мөн үеийн гүйцэтгэлтэй харьцуулбал:

- 1/ Уул уурхайн бүтээгдэхүүний экспорт тоо хэмжээний өөрчлөлтөөс шалтгаалж 203 сая ам.доллараар, үнийн өөрчлөлтөөс шалтгаалж 275 сая ам.доллараар тус тус өссөн.
- 2/ Хүнсний бүтээгдэхүүний экспортоос хамаарч аж үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний экспорт 77 сая ам.доллараар өссөн байна.

Хүснэгт 3. Экспортын өөрчлөлт, 2021 оны эхний 2 сар

Төрөл	Тоо хэмжээний өөрчлөлт		Үнийн өөрчлөлт		Нийт өөрчлөлт
	Тоо хэмжээний өөрчлөлт	%	Үнийн өөрчлөлт	%	
1. Уул уурхай	203		275		478
1.1. Зэсийн хүдэр, баяжмал	65	30%	153	70%	218
1.2. Чулуун нүүрс	173	79%	46	21%	218
1.3. Боловсруулаагүй нефть	35	105%	(2)	-5%	33
1.4. Төмрийн хүдэр, баяжмал	(26)	-55%	75	155%	48
1.5. Мөнгөжөөгүй алт /кг/	(65)	-118%	10	-18%	(55)
1.6. Цайрын хүдэр, баяжмал	(7)	-226%	4	-126%	(3)
1.7. Жонош, лейцит, нефелинт	9	129%	(2)	-29%	7
1.8. Молибдений хүдэр, баяжмал	(0)	94%	(0)	6%	(0)
1.11. Бусад	6	-508%	(7)	608%	(1)
2. Мал аж, ахуй	5	63%	3	37%	8
2.1. Амьд мал, малын мах	5	120%	(1)	-20%	4
2.2. Арьс, шир	(1)	87%	(0)	13%	(2)
2.4. Ноолуур	(1)	-46%	4	146%	2
3. Газар тариалан	(0)	-105%	1	205%	0
4. Аж үйлдвэрлэл	(319)	-413%	396	513%	77
5. Бусад	(0)	-412%	0	497%	0
Нийт дүн	(112)		676		564

* Ижил зориулалттай боловч харилцан адилгүй шинж чанартай бараа бүтээгдэхүүнүүд 1 ангилалд багтдаг тул дээрх тооцоолол нь зөвхөн ерөнхий хандлагыг харуулах тойм тооцоолол болохыг анхаарна уу.

Импорт: 2021 оны эхний 2 сарын гүйцэтгэлээр өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 23%-иар буюу 172 сая ам.доллараар өсч 922 сая ам.долларт хүрсэн.

Импортын 23 хувийн өсөлтийг ерөнхий ангиллаар авч үзвэл хөрөнгө оруулалтын бүтээгдэхүүний өсөлт 12 нэгж хувийг, хэрэглээний бүтээгдэхүүний өсөлт 9 нэгж хувийг, аж үйлдвэрийн орцын импортын өсөлт 7 нэгж хувийг тус тус бүрдүүлж байна.

Хүснэгт 4. Импортын гүйцэтгэл, эхний 2 сар /сая ам.доллар/

Төрөл	2019			2020			2021			Δ (2021/2020)		
	Тоо/хэм (мян нэгж)	Дүн	%	Тоо/хэм (мян нэгж)	Дүн	%	Тоо/хэм (мян нэгж)	Дүн	%	Дүн	Өсөлт	% ²
Хэрэглээний бүтээгдэхүүн		236	28%		208	28%		274	30%	66	32%	9%
Түргэн эдэлгээтэй	118	111	13%	126	116	15%	170	155	17%	39	34%	5%
Хүнс	55	78	9%	58	80	11%	78	109	12%	29	36%	4%
Эм, твриа	0	14	2%	0	16	2%	0	22	2%	7	44%	1%
Бусад түргэн эдэлгээтэй бараа	63	20	2%	68	21	3%	91	24	3%	3	17%	0%
Удаан эдэлгээтэй	27	124	15%	30	92	12%	68	118	13%	26	29%	4%
Гутал, хувцас, цунх	9	8	1%	12	8	1%	27	12	1%	4	50%	1%
Гэр ахуйн цах. хэрэгсэл ба төвлөгөө	8	16	2%	8	15	2%	22	20	2%	5	35%	1%
Авто машин, түүний сэлбэг хэрэгсэл	0	89	11%	0	58	8%	0	69	8%	11	19%	1%
Бусад удаан эдэлгээтэй бараа	9	11	1%	10	10	1%	20	16	2%	6	61%	1%
Хөрөнгө оруулалтын бүтээгдэхүүн	188	334	40%	180	270	36%	385	358	39%	88	33%	12%
Машин, механик тоног төхөөрөмж, эд анги	4	257	31%	4	202	27%	7	271	29%	69	34%	9%
Суудлаас бусад төврийн хэрэгсэл, эд анги	1	95	11%	1	68	9%	3	119	13%	51	74%	7%
Машин механик, тоног төхөөрөмж, эд анги	3	163	19%	3	134	18%	5	152	16%	18	14%	2%
Барилгын материал	60	57	7%	60	46	6%	79	57	6%	11	25%	2%
Хөрөнгө оруулалтын бусад бараа	3	20	2%	3	22	3%	10	30	3%	8	35%	1%
Аж үйлдвэрлэлийн орц	300	86	10%	283	89	12%	297	141	15%	52	58%	7%
Хүнсний орц	4	2	0%	11	4	0%	168	46	5%	43	1198%	6%
Химийн бүтээгдэхүүн	32	17	2%	29	13	2%	21	16	2%	3	21%	0%
Даавуу, утас, арьс, савхин эдлэл	16	5	1%	10	4	1%	15	4	0%	0	6%	0%
Цахилгаан эрчим хүч	0	14	2%	0	25	3%	0	27	3%	2	7%	0%
Металлын хүдэр, баяжмал болон хаягдал	0	0	0%	0	0	0%	1	0	0%	0	196%	0%
Бусад аж үйлдвэрлэлийн зориулалттай	136	48	6%	129	43	6%	180	47	5%	4	10%	1%
Нефтийн бүтээгдэхүүн	300	181	22%	283	183	24%	297	147	16%	(35)	-19%	-5%
Дизель түлш	181	111	13%	163	104	14%	192	92	10%	(12)	-12%	-2%
АИ-92, АИ-95	86	47	6%	72	46	6%	71	33	4%	(12)	-27%	-2%
А-80 болон бусад	33	23	3%	47	33	4%	35	22	2%	(11)	-33%	-1%
Бусад	1	1	0%	1	1	0%	28	3	0%	2	296%	0%
Нийт дүн		838		750			922			172	23%	

%² - Нийт өсөлтөд оруулсан хувь нэмэр (contribution to growth)

2021 оны эхний 2 сарын гүйцэтгэлийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал, нийт импорт 172 сая ам.доллараар өссөн. Үүнд:

- Машин, хөрөнгө оруулалтын бүтээгдэхүүн буюу механик тоног төхөөрөмжийн импорт 88 сая ам.доллараар;
- Хэрэглээний бүтээгдэхүүний импорт 66 сая ам.доллараар;
- Аж үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний импорт 52 сая ам.доллараар тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна.
- Нефтийн бүтээгдэхүүний импорт 35 сая ам.доллараар буурсан байна.

Хүснэгт 5. Импортын өөрчлөлт, 2021 он эхний 2 сар / сая ам.доллар/

Төрөл*	Тоо хэмжээний өөрчлөлт		Үнийн өөрчлөлт		Нийт өөрчлөлт	
	Тоо	%	Тоо	%	Тоо	%
Хэрэглээний бүтээгдэхүүн	75	114%	(9)	-14%	66	32%
Хөрөнгө оруулалтын бүтээгдэхүүн	138	158%	(51)	-58%	88	33%
Аж үйлдвэрлэлийн орц	53		(1)		52	58%
Нефтийн бүтээгдэхүүн	5	-15%	(41)	115%	(35)	-19%
Дизель түлш	14	-112%	(26)	212%	(12)	-12%
АИ-92, АИ-95	(0)	4%	(12)	96%	(12)	-27%
А-80 болон бусад	(8)	74%	(3)	26%	(11)	-33%
Бусад	3		(1)		2	296%
Нийт дүн	274	159%	(102)	-59%	172	23%

* Ижил зориулалттай боловч харилцан адилгүй шинж чанартай бараа бүтээгдэхүүнүүд 1 ангилалд багтдаг тул дээрх тооцоолол нь зөвхөн ерөнхий хандлагыг харуулах тойм тооцоолол болохыг анхаарна уу.